

14. Leman A. (2018). Normativno-pravovaya baza dlya investitsionnykh venchurnykh fondov v Belarusi. Berlin-Minsk. German Economic Team Belarus. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjNn-jhpoLvAhXksosKHVSGD-0QFjABegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.get-belarus.de%2Fwordpress%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F01%2FFPB_10_2018_ru.pdf&usg=AOvVaw3BssNgC5cTuQ1D-3CYF6DM7 [in Russian].
15. Kompaneyets V. (2019). Blesk i nishcheta biznes-angelov. URL: https://petrimazepa.com/blesk_i_nischeta_biznes_angelov [in Russian].
16. Kak privilech sotni tysyach dollarov ot biznes-angelov v tekhnologicheskoy startap. 2017. URL: <https://delo.ua/special/kak-privlech-sotni-tysyach-dollar-ot-biznes-angelov-v-tehnologic-334624/> [in Russian].
17. Gorskaya E. V. (2008). Formirovaniye neformalnogo rynka venchurnogo kapitala v Rossii. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Moskva [in Russian].
18. Kniga investora. Kharkovskaya oblast: biznes. investitsii. ustoychivoye razvitiye. (2010). Kharkov: Folio [in Russian].

Брояков Сергій Вікторович

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-0636-7490*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ ВИМОГ КОНТРОЛЬОВАНOSTІ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ: ВИМОГИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Наукова робота присвячена дослідженню проблем, що виникають при визначенні контрольованості господарських операцій в цілях трансфертного ціноутворення. Автором було сформовано систему вимог контрольованості операцій в цілях трансфертного ціноутворення. Відповідні вимоги підрозділено на: 1) загальні вимоги; 2) спеціальні вимоги.

Ключові слова: трансфертне ціноутворення, контрольовані операції, резидент, нерезидент, пов'язані особи.

Broiakov Serhii

*Junior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-0636-7490*

TO THE QUESTION OF DEFINING THE SYSTEM OF REQUIREMENTS FOR THE CONTROL OF BUSINESS OPERATIONS: REQUIREMENTS FOR TRANSFER PRICING

The scientific work is devoted to the study of problems that arise when determining the controllability of business transactions for the purpose of transfer pricing. The author has formed a system of requirements for the controllability of operations for the purpose of transfer pricing. The relevant requirements are divided into: 1) general requirements; 2) special requirements.

Keywords: transfer pricing, controlled transactions, resident, non-resident, related parties.

На сьогоднішній день як ніколи актуальною постає проблема-тика, пов'язана зі структуруванням та послідовним аналізом особливостей функціонування інституту трансфертного ціноутворення. Підвищена міра актуальності даного питання обумовлюється посиленням транскордонної взаємодії суб'єктів господарювання, складним корпоративним структуруванням тощо. У зв'язку з цим було проведено дослідження системи вимог, які застосовуються при визначенні контрольованих операцій.

У першу чергу потрібно відмітити, що під вимоги трансфертного ціноутворення (далі – ТЦУ) підпадають виключно контрольовані операції. Відповідно до пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 Податкового кодексу України (далі – ПК України) **контрольованими операціями** є господарські операції платника податків, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків, а саме:

1) господарські операції, що здійснюються з **пов'язаними особами-нерезидентами**, у тому числі у випадках, визначених підпунк-

том 39.2.1.5 цього підпункту (пп. “а” пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України);

2) зовнішньоекономічні господарські операції з **продажу та/або придбання** товарів та/або **послуг через комісіонерів-нерезидентів** (пп. “б” пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України);

3) господарські операції, що здійснюються з **нерезидентами, зареєстрованими у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України** [2] (далі – Перелік КМУ № 1045) відповідно до підпункту 39.2.1.2 цього підпункту, або які є резидентами цих держав (пп. “в” пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України);

4) господарські операції, що здійснюються з **нерезидентами, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок)**, у тому числі з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи. Перелік організаційно-правових форм таких нерезидентів у розрізі держав (територій) (далі – Перелік КМУ № 480) затверджується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) [3] (пп. “г” пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України);

5) господарські операції (у тому числі внутрішньогосподарські розрахунки), що здійснюються **між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні** (пп. “г” пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України) [1].

Таким чином ми повинні резюмувати, що контрольованими є 5 вищезазначених різновидів операцій, а саме:

1) операції з пов’язаними особами-нерезидентами;

2) операції через комісіонера-нерезидента;

3) операції з нерезидентами з Переліку КМУ № 1045 (нерезиденти з держав, які мають офшорний статус);

4) операції з нерезидентами, які не сплачують корпоративний податок та організаційно-правова форма яких закріплена у Переліку КМУ № 480;

5) операції між нерезидентом та його постійним представництвом.

Важливо також враховувати умову, закріплену у пп. 39.2.1.5 пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України, де зазначається, що у тому випадку, якщо у ланцюгу господарських операцій між платником податків та нерезидентом, передбачених підпунктом 39.2.1.1 цього пункту, право власності на предмет (результат) такої операції перш ніж перейти від платника податків до такого нерезидента (у разі експортних операцій) переходить до однієї або декількох осіб і операція між відповідним резидентом та жодною з таких осіб не визнавалася платником податку контрольованою операцією, така операція вважається контрольованою операцією між платником податків та таким нерезидентом, якщо особи, до яких перейшло право власності:

- 1) не виконують у такій сукупності операцій істотних функцій, пов'язаних із придбанням (продажем) товарів (робіт, послуг);
- 2) не використовують у такій сукупності операцій істотних активів та/або не приймають на себе істотних ризиків для організації придбання (продажу) товарів (робіт, послуг) [1].

Дана умова є специфічним “запобіжником”, що пов'язаний із конструюванням ситуації, за якої до моделі взаємодії “штучно” вводилися б резиденти-посередники. Введення таких резидентів посередників переслідує одну мету – виключити фактор контрольованості операції між конкретним резидентом (першим суб'єктом у ланцюзі операцій) та відповідним нерезидентом (останнім суб'єктом у ланцюзі операцій). Такого роду конструювання відносин із застосуванням резидентів-посередників можна умовно зобразити наступним чином: “резидент” (первинний суб'єкт у ланцюзі) – “резидент” ... – “нерезидент” (останній суб'єкт у ланцюзі). Фактично, роль цілої множинності резидентів-посередників, яких може бути один та більше, полягає у “маскуванні” первинного суб'єкта резидента та його господарських зв'язків із відповідним нерезидентом. Для чого це потрібно? Це потрібно для уникнення статусу контрольованої операції між первинним суб'єктом-резидентом та конкретним нерезидентом.

У той самий час господарські операції, визначені пп. 39.2.1.1. (5 вищезазначених випадків) і пп. 39.2.1.5. (операції із залученням посередника) ПК України, апріорі не є контрольованими, якщо не

виконуються одночасно дві наступні вимоги (пп. 39.2.1.7. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України):

1) **річний дохід** платника податків від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку, **перевищує 150 мільйонів гривень** (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік;

2) **обсяг таких господарських операцій** платника податків з **кожним контрагентом**, визначений за правилами бухгалтерського обліку, **перевищує 10 мільйонів гривень** (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік.

Таким чином ми повинні резюмувати, що первинними умовами для кваліфікації будь-яких операцій, передбачених пп. 39.2.1.1. і пп. 39.2.1.5. ПК України як контрольованих, є: 1) перша умова – **дохід більше 150 мільйонів гривень за відповідний рік**; 2) друга умова – **обсяг операцій з конкретним контрагентом більше 10 мільйонів гривень**.

Для послідовного розуміння опишемо відповідні загальні умови. Наприклад, якщо дохід Компанії 1 (резидент) склав більше 150 млн. гривень, а її обороти з Компанією 2 (нерезидент) також перевищили відмітку у 10 млн. гривень, то такі операції є контрольованими. Проте відповідність загальним умовам сама по собі не дозволяє говорити про наявність контрольованих операцій. Відповідно потрібно співставити господарські операції конкретного суб'єкта господарювання з положеннями пп. 39.2.1.1. пп. 39.2.1. п. 39.2. ст. 39 ПК України.

На основі аналізу різновидів контрольованих операцій та вимог, які до них висуваються, потрібно сформулювати систему вимог контрольованості операцій у цілях трансфертного ціноутворення. Так, вимоги контрольованості операцій можуть бути підрозділені на:

1) **загальні вимоги**, які встановлюють дві умови: а) перша умова – дохід більше 150 мільйонів гривень за відповідний рік; б) друга умова – обсяг операцій з конкретним контрагентом більше 10 мільйонів гривень.

2) **спеціальні вимоги**, які полягають у наявності наступних різновидів господарських операцій: а) операції з пов'язаними особами-нерезидентами; б) операції через комісонера-нерезидента;

в) операції з нерезидентами з Переліку КМУ № 1045 (нерезиденти з держав, які мають офшорний статус); г) операції з нерезидентами, які не сплачують корпоративний податок та організаційно-правова форма яких закріплена у Переліку КМУ № 480; г) операції між нерезидентом та його постійним представництвом.

Застосування таких умов повинно здійснюватися у низхідному порядку: спочатку співставлення на відповідність загальним вимогам, а вже після цього, за умови наявності таких загальних вимог, перехід до співставлення операцій на відповідність спеціальним вимогам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI в редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20210101> (дата звернення: 01.03.2021).

2. Перелік держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України: затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1045. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#n10> (дата звернення: 20.03.2021).

3. Перелік організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи: затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#n8> (дата звернення: 20.03.2021).

REFERENCES

1. Podatkovyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI v redaktsii vid 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20210101> [in Ukrainian].

2. Perelik derzhav (terytorii), yaki vidpovidaiut kryteriiam, ustanovlenym pidpunktom 39.2.1.2 pidpunktu 39.2.1 punktu 39.2 statii 39 Podatkovoho kodeksu Ukrainy: zatverdzhenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 hrudnia 2017 r. № 1045. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#n10> [in Ukrainian].

3. Perelik orhanizatsiino-pravovykh form nerezydentiv, yaki ne splachuiut podatok na prybutok (korporatyvnyi podatok), u tomu chysli podatok z dokhodiv, otrymanykh za mezhamy derzhavy reiestratsii takykh nerezydentiv, ta/abo ne ye podatkovyimi rezydentamy derzhavy, v yakii vony zareiestrovani yak yurydychni osoby: zatverdzhenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 lyupnia 2017 r. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#n8> [in Ukrainian].

Васильєв Станіслав Валерійович

кандидат юридичних наук, доцент,

старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0002-1470-4426

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА ЕТАПІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ РОЗРОБОК ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Наукове дослідження присвячено правовому регулюванню інноваційної діяльності учасників національної інноваційної системи на етапі фундаментальних досліджень та експериментальних розробок лікарських засобів. Досліджені норми законодавчих актів, які встановлюють правові засади створення нових лікарських засобів. Вивчені праці науковців у сфері права та економіки, які досліджували інноваційну діяльність фармацевтичних підприємств. Досягнуто висновку щодо необхідності подальших наукових досліджень з проблем правового регулювання розробки лікарських засобів.

Ключові слова: лікарські засоби, інноваційна діяльність, правове регулювання.